

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VÚPSV
rilsa

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
RESEARCH INSTITUTE FOR LABOUR AND SOCIAL AFFAIRS

Metodika „Systém vyhodnocování účinnosti nástrojů APZ“

***Tomáš Sirovátka, Ondřej Hora, Markéta Horáková,
Pavel Horák, Miroslava Rákoczyová, Robert Trbola, Jiří
Vyhlídal***

Účel materiálu

Uvedení

Metodika je výstupem Klíčové aktivity/KA05 projektu *Efektivita a efektivnost hodnocení nástrojů APZ*.

Cílem bylo navrzení systému vyhodnocování účinnosti nástrojů APZ. Navržený systém je založen na výsledcích předchozích Klíčových aktivit 01, 02, 03 a 04.

Zaměření/obsah metodiky (viz projekt):

- popis tvorby systému a postupu jeho zpracování,
- charakteristika účelu a využití systému a jeho částí
- popisy vstupních dat, včetně výčtu nezbytných proměnných
- popis uplatňovaných metod (zejména metod analýzy kvantitativních dat, dotazovacích nástrojů pro kvalitativní data)
- popis obsahu analýz v jednotlivých částech systému
- harmonogram zpracování výstupů a harmonogram sběru dat pro jejich zajištění

System vyhodnocování/Metodika: účel a struktura

Účel: umožnit permanentní a komplexní vyhodnocování účinnosti nástrojů APZ

Struktura:

Modul 1 (navazuje na KA 03) Monitorování rozsahu, cílenosti a hrubých účinků programů APZ

Modul 2 (navazuje na KA01 a KA02) Tvorba datové matice a Kvantitativní vyhodnocování efektivnosti programů APZ

Jedná se o klíčový modul vyhodnocování účinnosti programů APZ.

Modul 3 (navazuje na KA 04) Kvalitativní a kontextové informace a vyhodnocení

Modul 1 Monitorování rozsahu, cílenosti a hrubých účinků programů APZ

Cílem monitorovacího systému je **průběžné monitorování**/sledování jednotlivých základních typů a specifikovaných subtypů opatření APZ:

- 1 **Rozsah** jednotlivých opatření – typů, subtypů (projektů): počty účastníků
- 2 **Cílenost** opatření k jednotlivým kategoriím nezaměstnaných podle základních sledovaných znaků/charakteristik účastníků,
- 3 **Vybrané kvality**/charakteristiky jednotlivých typů opatření, zejména délku trvání programu/poskytování podpory, náklady na program (na osobu)
- 4 **Hrubé dopady/efekty** opatření, tedy výskyt účastníků v registru nezaměstnaných v určitých časových intervalech po ukončení programu.

Tyto informace by měly být **členěny/tříděny na národní úroveň a pro úroveň jednotlivých regionálních poboček a kontaktních pracovišť ÚP**

Sledovaná hlediska ve vzájemném propojení

Využitelnost

- Pro **operativní rozhodování** o nastavení a implementaci nástrojů/programů APZ
- krátkodobé hledisko, zachycení okamžitých změn (implementace, cílenost, hrubé efekty)
- cíl: poskytnout důležité informace bez potřeby výzkumné aktivity

- Výzkumná aktivita: vyhodnocování čistých výsledků/efektů ve střednědobém (ale i delším a kratším) časovém horizontu
(Modul 2) - strategické rozhodování o nástrojích APZ a jejich realizaci
- Záměr: **oba přístupy** (části Metodiky) se budou při hodnocení efektivnosti nástrojů APZ doplňovat

Vybrané aspekty Modulu 1

Agregovaná data o uchazečích a programech, průběžně, aktuální

Sleduje logiku a strukturu již existujících sledování (je **kompatibilní**)

Rozšíření:

- sledování/monitorování **výsledků** programů APZ po uplynutí **určité definované doby** od skončení programu (3,6, 12 atd. měsíců)
- v **kombinaci s důvodem** odchodu z evidence
- výsledky možné sledovat/**porovnat** podle typů nástrojů (a pro vybrané projekty) a některých dalších **charakteristik těchto nástrojů/regionů/cílových skupin uchazečů**
- Varianty: definované tabulky (navrženo), případně pružná tvorba výstupů (podle možnosti technických řešení)

Příklad **rozšíření informace** o hrubých efektech

Sledované statusy (uchazeče)/účastníka programu na trhu práce:

Mimo evidenci

Nastoupil na pracovní místo nepodpořené

Nastoupil na podpořené pracovní místo: VPP, SUPM, jiný program APZ

V evidenci

z toho v rekvalifikaci

Není v rekvalifikaci

Dále se sleduje v sledovaném období:

počet nástupů do evidence

počet nástupů na podpořené pracovní místo

Modul 2 Tvorba datové matice a kvantitativní vyhodnocování efektivity programů APZ

Datová matice je definována a ověřena (je sledována klíčová možnost propojení na data SSZ), průběžně problémy v kvalitou dat

Pro vyhodnocení střednědobých efektů nutné sledování období alespoň 24 měsíců a více (zahraniční studie)

Cílem je především ověřit přidanou hodnotu programů (čisté efekty) – ve vazbě na další sledované charakteristiky účastníků a programů

Metody: klíčové je přesné párování případů (quasi-experimentální postup), testování přesnosti párování, testování citlivosti odhadů

Kontra-faktuální postup umožňuje odhadovat čisté efekty (přidanou hodnotu programů)

Hlediska analýzy

Jaké programy APZ jsou realizovány, v jakém **rozsahu a struktuře**?

Jak jsou programy APZ ve vybraném období **cíleny** k jednotlivým skupinám/kategoriím uchazečů?

Jaké jsou **dopady jednotlivých programů** APZ ve vybraném období?

Jaké **faktory ovlivňují dopady** jednotlivých programů APZ ve vybraném období?

Je nutné **propojení dat z různých modulů** systému OK-práce

Zaměření výzkumné studie: **více programů, vybraný program**
(více či méně hledisek analýzy, podle preferencí partnerů)

Informační báze/využitá data

- Informace o uchazečích a jejich základních charakteristikách:** např. informace o zdravotním stavu, pohlaví, věku, vzdělání, dřívějším a preferovaném zaměstnání, péči o děti apod.
- Informace o absolvovaných programech aktivní politiky zaměstnanosti:** obsahuje informace o typu programu, sub-typu programu a/nebo konkrétním projektu (ESF)
- Informace o kontextu a strukturálních a dalších podmínkách realizace aktivní politiky zaměstnanosti:** míra nezaměstnanosti, informace o volných pracovních místech
- Informace o trajektoriích a tranzicích jednotlivých uchazečů, a to především z hlediska jejich ekonomického postavení**
- Informace vznikající propojením výše uvedených oblastí:** jako je např. informace, zda se uchazeč requalifikoval ve svém původním či příbuzném oboru

Příprava dat

Sehrávání dat, základní kontroly dat (počty a korespondence případů)

Kontroly přítomnosti proměnných, kontrola integrity dat

Kontrola hodnot znaků, stabilita jejich vyplnění, identifikace chybějících hodnot dat

Transformace dat do analytického formátu

Definice okruhu dat využitých pro analýzu

Implementace dat z vnějších zdrojů

Úprava dat do vhodného formátu vzhledem k designu analýzy a období hodnocení

Analytické transformace, identifikace problému prázdných polí

Hodnocené aspekty programů

Rozsah, typ, charakteristiky/obsah programů (trvání, zaměření/aktivity, cena)

Cílenost, distribuce programů (ke kategoriím uchazečů)

Dokončování programu (úspěšnost v dokončování)

Dopady programů a rozdíly/heterogenita dopadů (regionální, podle kategorií uchazečů)

Typ dopadu I: hodnocení v časových bodech po programu, celková délka období do vzniku události (odchod z registru), hazard modely

Typ dopadu II: přítomnost v registru, důvod opuštění registru

Trvání dopadu: vývoj dopad/odchodů v čase, návraty do registru

Hrubé a **čisté** dopady

Kombinace hledisek

Modul 3: Kvalitativní a kontextové hodnocení

Cílem sběru a hodnocení kvalitativních a kontextových dat je umožnit spolehlivou **interpretaci zjištění z Modulu 2 k cílenosti a čistých účincích programů**

Identifikace faktorů, jež cílenost a čisté účinky ovlivňují

Využity **smíšené metody sběru dat** a jejich vyhodnocení.

Rozhovory, fokusní skupiny, online dotazování, analýzy dokumentů, sběr dat kvantitativních získaných dotazováním či z jiných podkladů (gender budgeting), vinětový experiment

Poznatky z Modulu 3 většinou **zpracovány paralelně se zpracováním poznatků v rámci Modulu 2** a umožňují prohloubení interpretace kvantitativních analýz.

Hlediska/obsah analýz (Modul 3)

Záměrem je porozumět tomu, jaké vlastnosti/charakteristiky programů a celkové podmínky či okolnosti jejich realizace ovlivňují cílenost/distribuci k definovaným skupinám uchazečů a dopady programů

- a) **Nástroje, jejich kvality**
- b) **Podmínky a způsob poskytování, přímá práce s uchazeči o zaměstnání a postupy při distribuci nástrojů APZ k cílovým skupinám UoZ**
- c) Typ a **kapacita** státních a nestátních organizačních jednotek poskytujících **služby**
- d) Způsob **koordinace poskytování nástrojů** a kontroly poskytování v rámci ÚP a externími poskytovateli

Příklad: Identifikace mechanismů zařazování UoZ do jednotlivých nástrojů APZ a faktorů, jež je ovlivňují

Jakým způsobem probíhá individuální práce s (znevýhodněnými klienty)?

Kterí **aktéři** vstupují do procesu individuální práce s klienty a jaká je jejich vzájemná spolupráce?

Jaké jsou **cíle** individuální práce/IP s klienty?

Jaké **postupy a nástroje** jsou v rámci individuální práce s klienty uplatňovány?

Které **faktory** ovlivňují proces individuální práce s klienty?

Jak probíhá rozhodování o zařazení (znevýhodněných) klientů do programů APZ?

Jak probíhá **vyhodnocení potřeb** na straně klienta?

Jak probíhá **hodnocení vhodnosti** dostupných programů APZ pro klienta?

Které **faktory** ovlivňují **zařazování** klientů do programu APZ?

Typ - zaměření studie

- 1 **Souhrnná zpráva** o efektech vybraných **hlavních typů programů APZ** na základě kvantitativních dat: hlavní hlediska analýzy, pravidelně v určitých časových odstupech
- 2 Specifická zpráva pro **konkrétní typ programu** na základě kvantitativních dat: **specifické i dílčí aspekty hodnocení** podle potřeb zadavatele.

Oba typy studie lze prohloubit z hlediska interpretace zjištění s využitím **kvalitativních** dat – zejména faktory, jež ovlivňují dopady programů.

Volba sledovaného období dopadu programu: obvykle je potřeba sledovat období až 24 měsíců i více (**trvání** dopadu)

Potřeba **operativního** rozhodování (recese, pandemie atp.): kratší období

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VÚPSV
rilsa

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
RESEARCH INSTITUTE FOR LABOUR AND SOCIAL AFFAIRS

Děkujeme Vám za pozornost.

Realizační tým.